

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVACIYALAR VAZIRLIGI**

**AJINIYOZ NOMIDAGI
NUKUS DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI**

“TASDIQLANDI”

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

M. Ibragimov

2025-yil “ 28 ” 06

**EKSPERIMENTAL PSIXOLOGIYA
fani bo'yicha
SILLABUS**

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim: 100000 - Gumanitar

Tálim: 110 000 - Pedagogika

Tálim yo'nalishi: 60310300 Psixologiya

NUKUS – 2025

Modul / FAN SILABUSI
Pedagogika fakulteti
 60310300 – Psixologiya ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Eksperimental psixologiya
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	
Yil:	2
Semestr:	3-4
Ta'lim shakli:	kundizgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	330
Ma`ruza	30+36
Laboratoriya	30+36
Mustaqil ta'lim	90+108
Kredit miqdori:	5 + 6
Baholash shakli:	imtihon
Ta'lim tili:	o'zbek

2- kurs III - semestr

Fan maqsadi (FM) III	
FM1	<p>Fanni o'qitishdan maqsad – shaxsning o'ziga xos xususiyatlarini, shaxsning ehtiyoj-motivatsion sohasi, emotsional-irodaviy sohasini qamrab oluvchi ichki regulyatsiyasini tadqiq etish metod va usullari haqidagi tasavvurlarini tizimlashtirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifalari – shaxsning O'ziga xos xususiyatlari va yo'nalganligining tashxis metodlari, shaxsning kasbiy qiziqishlarini eksperimental tadqiq etish, shaxs temperamenti va xarakter aktsentuatsiyasini O'rganish, shaxsning ehtiyoj va qadriyatlarini, motiv va motivatsiyasi, emotsional va irodaviy sohaslarini tashxis etishning O'ziga xos jihatlari hamda usullarini O'rganishdan iborat.</p>
FM2	<p>Fanni o'qitishdan maqsad – bilish jarayonlarini tadqiq etuvchi metodlar va usullar haqidagi tasavvurlarni tizimlashtirish hamda talabalarning laboratoriya mashg'ulotlarini bajarishi asosida sensor-perseptiv, diqqat va xotira, tafakkur va nutq jarayonlari qonuniyatlarini ko'rib chiqish.</p> <p>Fanning vazifalari – psixologik o'lchov shkalalarini tatbiq etish malakalarini shakllantirish, sensor-pertseptiv jarayonlar, diqqat, xotira, tafakkur va nutqning o'ziga xos xususiyatlarini tashxis etish malakalarinin rivojlantirishdan iborat.</p>

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Umumiya psixologiya
2.	Psixodiagnostika

3.	Shaxs psixologiyasi
4.	Psixologik xizmat va psixokorreksiya

Ta'lim natijalari (TN)	
Bilimlar jihatdan:	
TN1	<ul style="list-style-type: none"> shaxsning individuallik va ijtimoiy xususiyatlarini amaliy o'rganish; hulq-atvor, faoliyat, temperament haqida amaliy tadqiqotlar; shaxsni eksperimental o'rganish metodlari; ehtiyoj, motiv va motivatsiyani amaliy o'rganish qoidalari; motiv, motivatsiya, emotsiya va emotsiya turlarining vazifalari; irodaviy xususiyatlarni laboratoriya sharoitida o'rganish haqidagi tasavvurga ega bo'lishi;
TN2	<ul style="list-style-type: none"> shaxsni eksperimental psixologiyada amaliy o'rganish talablarini; shaxsni eksperimental o'rganish talablarini; hulq-atvor, faoliyat, temperament bo'yicha laboratoriya mashg'ulotlarni tashkil etishni; motivlarni eksperimental o'rganish talablarini; motiv turlari va motiv funksiyalari bo'yicha laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etishni; emotsiya va emotsiya turlarini baholashni; irodaviy sifatlarini laboratoriyada tadqiq etish qoidalarini bilishi va ulardan foydalana olishi;
TN3	<ul style="list-style-type: none"> sezgi xususiyatlari; idrok xususiyatlari, turlari va fenomenlari; sensor jarayonlarni va idrokda perseptiv obrazlarni aks etishini laboratoriya sharoitida o'rganishi; diqqat xususiyatlari; diqqatning xususiyatlarini amaliy o'rganish mezonlari; diqqatni eksperimental o'rganish metodikalarini; tafakkurni amaliy jihatdan o'rganish va tadqiqot metodlarini o'ziga xosligi; tafakkurga doir jahon psixologiyasi olib borilgan eksperimental psixologik tadqiqotlar haqida tasavvurga ega bo'lishi;
TN4	<ul style="list-style-type: none"> sezgini eksperimental psixologik o'rganishning talablarini; sezgi xususiyatlarini o'rganish metodikalarini; sezgi va idrok o'rganish metodlari; diqqat va xotira xususiyatlarini o'rganish usullarini; diqqat va xotiraning xususiyatlarini amaliy o'rganish mezonlarini; tafakkur va nutqni amaliy jihatdan o'rganish metodlarini; tafakkur va nutqni eksperimental laboratoriya sharoitida o'rganish shart-sharoitlari, talablari va bosqichlarini; tafakkur va nutq psixologiyasi bo'yicha eksperimental psixologik laboratoriyasi mashg'ulotlarini tashkil etishni bilishi va ulardan foydalana olishi;
Ko'nikmalar jihatdan:	
TN1	<ul style="list-style-type: none"> shaxsni eksperimental o'rganish metodlarini qo'llashni; shaxsni eksperimental psixologiyada amaliy o'rganish natijalarini tahlil qilishni; hulq-atvor, faoliyat, temperament bo'yicha laboratoriya mashg'ulotlarni tashkil etish, natijalarni qayta ishlash, tahlil qilish va rasmiylashtirish; motiv, motivatsiya, emotsiya va irodaning turlari, xususiyatlari hamda sifatlarini eksperimental o'rganish; motiv turlari va motiv funksiyalari bo'yicha laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish; alohida faoliyat tur motivlarini eksperimental o'rganish; emotsiya va emotsiya turlarini baholash; motiv, motivatsiya, emotsiya va irodani laboratoriyada o'rganishni tashkil etish, natijalarni qayta ishlash, tahlil qilish va rasmiylashtirish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
TN2	<ul style="list-style-type: none"> sezgi xususiyatlarini laboratoriyada o'rganish; sezgi chegarasini o'lchash usullarini qo'llash; idrok xususiyatlarini baholash; sezgi va idrok psixologiyasi bo'yicha laboratoriyada o'rganishni tashkil etish, natijalarni qayta ishlash, tahlil qilish va rasmiylashtirish; diqqat va xotira turlari va xususiyatlari va ularning vazifalarini eksperimental o'rganish qoidalaridan foydalana olish; diqqat va xotira psixologiyasi bo'yicha laboratoriyada o'rganishni tashkil etish, natijalarni qayta ishlash, tahlil qilish va rasmiylashtirish; tafakkur turlarini eksperimental

	psixologiya metodlari yordamida tadqiq etish; tafakkur jarayonlarini xossalarni baholash; nutq eksperimental psixologiya metodlari yordamida o'rganish; tafakkur va nutq psixologiyasi bo'yicha bo'yicha laboratoriyada o'rganishni tashkil etish, natijalarni qayta ishlash, tahlil qilish va rasmiylashtirish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
--	--

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) III-semestr	
M1	Shaxsni o'rganishning biografik metodi
M2	Shaxsni yo'nalganligini o'rganish
M3	Kasbiy qiziqish va layoqatlarni eksperimental o'rganish
M4	Shaxs temperamentini tadqiq etish metodlari
M5	Shaxs temperamentini tadqiq etish metodlari¹
M6	Xarakter aksentuatsiyasini o'rganish
M7	Ehtiyoj faollikni yuzaga keltiruvchi turtki sifatida va ehtiyoj o'rganish metodlari
M8	Ehtiyoj faollikni yuzaga keltiruvchi turtki sifatida va ehtiyoj o'rganish metodlari
M9	Motiv va motivatsiya xaqida umumiy tushuncha, uning o'rganish metodlari
M10	Motiv va motivatsiya xaqida umumiy tushuncha, uning o'rganish metodlari
M11	Shaxsning emotsional jabhasi va uning o'rganish metodlari
M12	Shaxsning emotsional jabhasi va uning o'rganish metodlari
M13	Iroda, ichki irodaviy boshqaruv va irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari
M14	Iroda, ichki irodaviy boshqaruv va irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari
M15	Irodani buzilishi. Irodasizlik xulq-atvori
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) IV-semestr	
M1	Psixologik o'lchov
M2	Sensor deprivatsiyasi
M3	Sezgi psixofizikasi
M4	Perseptiv timsollarning tashkil topishi: o'rganish metodlari
M5	Perseptiv timsollarning tashkil topishi: o'rganish metodlari
M6	Idrokning murakkab shakllari va ularning o'rganish metodlari
M7	Idrokning murakkab shakllari va ularning o'rganish metodlari
M8	Diqqat konsentratsiyasini eksperimental o'rganish²
M9	Diqqatning barqarorligini o'rganish xususiyatlari
M10	Diqqatning ko'chuvchanligi va taqsimlanishini o'rganish
M11	Qisqa muddatli va operativ xotiraning hajmini o'rganish
M12	Qisqa muddatli va operativ xotiraning hajmini o'rganish
M13	So'z-mantiqiy va obrazli xotirani o'rganish metodikasi
M14	So'z-mantiqiy va obrazli xotirani o'rganish metodikasi
M15	Tafakkur jarayoniga psixologik omillarning ta'siri
M16	Tafakkurni eksperimental usullar yordamida tadqiq etish
M17	Tafakkur va intellektual qobiliyatlar

¹ Экспериментальная психология. Образовательная программа Казакский национальный университет им. Аль-Фараби. 2024-2025 учебного года

² Экспериментальная психология. Образовательная программа Казакский национальный университет им. Аль-Фараби. 2024-2025 учебного года

M18	Semantik differensial metodi bo'yicha nutq birliklari semantivasini o'rganish
-----	---

Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'ulot (L) III-semestr

L1	Shaxsni o'rganishning biografik metodi.
L2	Shaxsni yo'nalganligini o'rganish.
L3	Kasbiy qiziqish va layoqatlarni eksperimental o'rganish.
L4	Kasbiy qiziqish va layoqatlarni eksperimental o'rganish.
L5	Shaxs temperamentini tadqiq etish metodlari.
L6	Shaxs temperamentini tadqiq etish metodlari.
L7	Xarakter aksentuatsiyasini o'rganish.
L8	Ehtiyoj faollikni yuzaga keltiruvchi turtki sifatida va ehtiyoj o'rganish metodlari
L9	Ehtiyoj faollikni yuzaga keltiruvchi turtki sifatida va ehtiyoj o'rganish metodlari.
L10	Motiv va motivatsiya haqida umumiy tushuncha, uning o'rganish metodlari.
L11	Motiv va motivatsiya haqida umumiy tushuncha, uning o'rganish metodlari.
L12	Shaxsning emotsional jabhasi va uning o'rganish metodlari.
L13	Shaxsning emotsional jabhasi va uning o'rganish metodlari.
L14	Iroda, ichki irodaviy boshqaruv va irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari.
L15	Iroda, ichki irodaviy boshqaruv va irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari.

Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'ulot (L) IV - semestr

L1	Psixologik o'lchov
L2	Sensor deprivatsiyasi
L3	Sezgi psixofizikasi
L4	Perseptiv timsollarning tashkil topishi: o'rganish metodlari
L5	Perseptiv timsollarning tashkil topishi: o'rganish metodlari
L6	Idrokning murakkab shakllari va ularning o'rganish metodlari
L7	Idrokning murakkab shakllari va ularning o'rganish metodlari
L8	Diqqat konsentratsiyasini eksperimental o'rganish
L9	Diqqatning barqarorligini o'rganish xususiyatlari
L10	Diqqatning ko'chuvchanligi va taqsimlanishini o'rganish
L11	Qisqa muddatli va operativ xotiraning hajmini o'rganish
L12	Qisqa muddatli va operativ xotiraning hajmini o'rganish
L13	So'z-mantiqiy va obrazli xotirani o'rganish metodikasi
L14	So'z-mantiqiy va obrazli xotirani o'rganish metodikasi
L15	Tafakkur jarayoniga psixologik omillarning ta'siri
L16	Tafakkurni eksperimental usullar yordamida tadqiq etish
L17	Tafakkur va intellektual qobiliyatlar
L18	Semantik differensial metodi bo'yicha nutq birliklari semantivasini o'rganish

Mustaqil talim (MT)

1	Seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish	30+20
2	Vaziyatli masalalar (kazuclar) tuzish va tezis tayorlash	10+10
3	Psixologik maslahat va koucingga oid berilgan mavzuga esse yozish	10+20
4	Berilgan mavzu boyicha konspekt yozish	20+10
5	Mavzu boyicha prezentatsiyaga tayorlash	10+20

Mustaqil ta'lim (MT) III-semestr	
MT1	Shaxsni o'rganishning biografik metodi.
MT2	Shaxsni yo'nalganligini o'rganish.
MT3	Kasbiy qiziqish va layoqatlarni eksperimental o'rganish
MT4	Shaxs temperamentini tadqiq etish metodlari.
MT5	Xarakter aksentuatsiyasini o'rganish.
MT6	Ehtiyoj faollikni yuzaga keltiruvchi turtki sifatida va ehtiyoj o'rganish metodlari.
MT7	Motiv va motivatsiya haqida umumiy tushuncha, uning o'rganish metodlari
MT8	Shaxsning emotsional jabhasi va uning o'rganish metodlari
MT9	Iroda, ichki irodaviy boshqaruv va irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari.
MT10	Irodani buzilishi. Irodasizlik xulq-atvori.
Mustaqil ta'lim (MT) IV -semestr	
MT1	Psixologik o'lchov
MT2	Sensor deprivatsiyasi
MT3	Sezgi psixofizikasi
MT4	Perseptiv timsollarning tashkil topishi: o'rganish metodlari
MT5	Idrokning murakkab shakllari va ularning o'rganish metodlari
MT6	Diqqat konsentratsiyasini eksperimental o'rganish
MT7	Diqqatning barqarorligini o'rganish xususiyatlari
MT8	Diqqatning ko'chuvchanligi va taqsimlanishini o'rganish
MT9	Qisqa muddatli va operativ xotiraning hajmini o'rganish
MT10	So'z-mantiqiy va obrazli xotirani o'rganish metodikasi
MT11	Tafakkur jarayoniga psixologik omillarning ta'siri
MT12	Tafakkurni eksperimental usullar yordamida tadqiq etish
MT13	Tafakkur va intellektual qobiliyatlar
MT14	Semantik differensial metodi bo'yicha nutq birliklari semantivasini o'rganish

Asosiy adabiyotlar

1. Advanced Research Methods for Applied Psychology: Design, Analysis and Reporting. Edited by Paula Brough. Routledge Third Avenue, New York, 2019. 333 p.
2. M.X.Karamyan, B.B.Nurullaeva, E.V.Bondareva, M.X.Djumaniyazova, F.E.Gazieva Eksperimental psixologiya. [Matn]: darslik. – Toshkent: Bookmany print, 2023. – 482 b.
3. В.Н.Дружинин Экспериментальная психология. 2-е изд., перераб. и доп. СПб: Изд-во «Питер», 2023. 320 с.

Qo'chimcha adabiyotlar

1. Ш.М.Мирзиёев Танқидий таҳлил, катъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Тошкент: Ўзбекистон. – 2017. -104 б.
2. Davis S. F. Handbook of Research Methods in Experimental Psychology. Blackwell Publishing Ltd, 2003. 515 p.
3. Howitt D., Cramer D. Introduction to Research Methods in Psychology. 3rd ed. Pearson Education Limited, 2011. 473 p.

4.	Langdrige D., Hagger-Johnson G. Introduction to Research Methods and Data Analysis in Psychology. 3rd edition. Pearson Education Limited, 2013. 640 p.
5	Shaughnessy J.J., Zechmeister E.B., Zechmeister J. S. Research Methods in Psychology. 9th ed. McGraw-Hill, 2011. 512 p.
6	Глуханюк Н. С. Практикум по общей психологии: Учеб. пособие /Н. С. Глуханюк, Е. В. Дьяченко, С. Л. Семенова. 3-е изд. М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2006. 224 с.
7	Гудвин Дж. Исследование в психологии: методы и планирование. 3-е изд. СПб.: Питер, 2004. 558 с
8	Горбатов Д.С. Практикум по психологическому исследованию. Учеб.пособие. Самара: Издательский дом «БАХРАК-М», 2003. 272 с.
9	Качественные и количественные методы исследований в психологии: практикум/ сост. Т.А.Майборода. Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2016. 90 с.
10	Корнилова Т.В., Смирнов С.Д. Методологические основы психологии. СПб: Питер, 2006.320 с.
11	Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. СПб.: Речь, 2012.
12	Общий психологический практикум: Учебник для вузов. Стандарт третьего поколения/ Под ред. С.А.Капустина. СПб.: Питер, 2017. 480 с.
13	Практикум по общей психологии: учеб. пособие для студ. психологов. Часть II / сост.: В.П. Иванова, В.В. Еременко; под общ. ред. В.П. Ивановой. 2-е изд., испр. и доп. Бишкек.: Изд-во КРСУ, 2014. 289 с.
14	Психологический практикум «Мышление и речь»: учебно-методическое пособие / сост.: А.А. Маленов, А.Ю. Маленова. Омск: Изд-во ОмГУ, 2005. 108 с.
15	Регуш Л. А.Практикум по наблюдению и наблюдательности. 2-е изд., переработанное и дополненное. СПб.: Питер, 2008. 208 с.
16	Экспериментальная психология: Практикум: Учебное пособие для вузов/Т. Г. Богданова, Ю. Б. Гиппенрейтер, Е. Л. Григоренко и др.; Под ред. С. Д. Смирнова, Т. В. Корниловой. М.: Аспект Пресс, 2002. 383 с.
Internet materiyyallari	
	E – mail Umo 200709 @ gmail. com URL: https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo/index.aspx URL: http://virtualcoglab.cs.msu.su URL: http://magazine.mospsy.ru URL: http://psyjournals.ru URL: http://www.psystudy.ru/ URL: http://www.cogjournal.ru URL: http://journals.tsu.ru/psychology

Talabalarining fan bo'yincha o'zlashtirish korsatkichin nazorat qilishda quydagi darajalarni tavsiya etiladi:

Ballning bolishtirilishi			
Joriy nazorat	15 ball	15 ball	30 ball
Orqaliq nazorat	20 ball		20 ball
Yakuniy nazorat	50 ball		50 ball
Jami	100 ball		100 ball

Talabalarni o'zlashtirish baholash o'lshamlari:

«A+», «A», «B+» baha: talaba materialni erkin turda tez o'zlashtiradi, xatolarga yol qoymaydi. mashqlarda faol qatnashadi, savollarga to'liq va aniq javob beradi.

«B», «C+», «C» baha: talaba materialni yaxshi ozlashtirgan, uni logika tarafdin aks etdira oladi. mashqlarga faol qatnashadi, savollarga toliq va aniq javob beradi, biroq unchallik ahamiyatli bolmagan xotalarga yol qoyadi.

«D+», «D» baha: asosiy materiallarni biladi, biroq aniq aytishga qiynaladi, savollarga javob berishga aniqlik va toliqlik etishmaydi, materiallarni aytishda ayrim xatoliklarga yol qoyadi, kommunikaciya jaroyonida qiynshilik sezadi.

«D» (otmadi) baha: materiallarni ozlashtirmagan, savollarga javob bara olmaydi, mashqlarga qatnashmaydi.

Baholash tartibi oz ishiga nazorat turlarin (joriy, oraliq va yakuniy) qamrab oladi. Talabaniing ozlashtirish darajasi quydagicha baholanadi:

Daraja	Ballar (protsent)	Reyting	
A+	95 – 100 ball	4.5	A'lo
A	90 – 94 ball	4.0	
B+	85 – 89 ball	3.5	Juda yaxshi
B	80 – 84 ball	3.0	
C+	75 – 79 ball	2.5	Yaxshi
C	70 – 74 ball	2.0	
D+	65 – 69 ball	1.5	Shartli otti
D	60 – 64 ball	1.0	
F	59 ball va undan past	0.0	Otmadi

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallifi:	M.M.Djolimbetova – psixologiya fanlari bo'yicha (PhD) falsafa doktori
E-mail:	dj_miyuagul@mail.ru
Tashkilot:	Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti
Taqrizchilar:	

Mazkur sillabus Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika institute o'quv uslubiy Kengashining 2025 yil 28-iyun dagi 11 - sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus "Psixologiya" kafedrasining 2025 yil 26-iyun dagi 11 - sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i:

A.Abdiev

Fakul'tet dekani:

Sh.Saparov

Kafedra mudiri:

E.Nurimbetova

Tuzuvchi:

M.Djolimbetova